

Sygn. akt V KK 510/18

POSTANOWIENIE

Dnia 28 listopada 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący)

SSN Rafał Malarski (sprawozdawca)

SSN Barbara Skoczowska

w sprawie **M. S.**

dotyczy wyroku łącznego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu bez udziału stron

w dniu 28 listopada 2018 r.,

kwestii dopuszczalności kasacji Rzecznika Praw Obywatelskich

na korzyść skazanego

od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w S.

z dnia 28 sierpnia 2013 r., sygn. akt V K [...],

p o s t a n o w i ł:

1) pozostawić kasację bez rozpoznania;

2) obciążyć Skarb Państwa wydatkami poniesionymi przez

Sąd Najwyższy

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w S., wyrokiem łącznym z 28 sierpnia 2013 r., orzekł wobec M. S. karę łączną 6 lat pozbawienia wolności, na poczet której – na podstawie art. 577 k.p.k. – zaliczył okresy od 17 grudnia 1996 r. do 30 lipca 1997 r., od 20 kwietnia 1998 r. do 19 marca 1999 r., od 19 marca do 22 października 1999 r., od 18 stycznia do 3 lipca 2000 r. i od 18 sierpnia 2013 r. Wyrok ten nie został zaskarżony apelacją, nie sporządzono jego pisemnego uzasadnienia i uprawomocnił się 5 września 2013 r.

Kasację od wskazanego wyżej wyroku łącznego na korzyść skazanego w części dotyczącej rozstrzygnięcia wydanego na podstawie art. 577 k.p.k. złożył Rzecznik Praw Obywatelskich, zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie art. 4 § 1 k.k. w zw. z art. 82 k.k. (w brzmieniu obowiązującym do 1 stycznia 2012 r.) przez zaliczenie na poczet kary łącznej 6 lat pozbawienia wolności okresów pozbawienia wolności w wymiarze faktycznie odbytych, pomimo że „w dacie orzekania w tej sprawie udzielone skazanemu warunkowe przedterminowe zwolnienia, co do jednostkowych skazań, w okresie próby i dalszych 6 miesięcy nie zostały odwołane”. Wnosząc o dopuszczenie w postępowaniu kasacyjnym dowodów w postaci odpisów kilku wyroków, autor kasacji zażądał uchylenia wskazanego wyroku w zaskarżonej części i przekazania sprawy w tym zakresie Sądowi właściwemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

I. Kasacja okazała się niedopuszczalna.

Zważywszy na zakres zaskarżenia, celowe stało się przypomnienie pierwotnej treści art. 577 k.p.k.; stanowił on, że w wyroku łącznym należy oznaczyć w miarę potrzeby początek odbywania orzeczonej nim kary oraz wymienić okresy zaliczone na poczet kary łącznej. Ustawą nowelizującą z 20 lutego 2015 r. (Dz. U. poz. 396), która weszła w życie 1 lipca 2015 r., brzmienie tego przepisu uległo skróceniu. Aktualnie mówi się w nim tylko, że w wyroku łącznym należy, w miarę potrzeby, wymienić okresy zaliczone na poczet kary łącznej.

Realia niniejszej sprawy zrodziły potrzebę udzielenia w pierwszym rzędzie odpowiedzi na pytanie, czy orzeczenie wymieniające okresy zaliczone na poczet kary łącznej mieści się w kręgu „prawomocnych orzeczeń sądu kończących postępowanie”? Rozważania trzeba rozpocząć od uwagi, że według dyspozycji art. 577 k.p.k. owego wymienienia okresów zaliczonych na poczet kary łącznej należy dokonać w sposób zgodny z treścią orzeczeń w kwestii zaliczenia tymczasowego aresztowania na poczet kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa w wyrokach podlegających połączeniu (zob. wyr. SN z 15 lutego 1996 r., III KRN 193/95, OSNKW 1996, z. 7-8, poz. 49). Jeśli zatem w wyroku jednostkowym, stanowiącym podstawę wyroku łącznego, błędnie rozstrzygnięto o zaliczeniu tymczasowego aresztowania, to naprawienie tego w orzeczeniu

wydanym na podstawie art. 577 k.p.k. nie jest jednak możliwe; w takim wypadku to sąd, przed którym zapadł jednostkowy wyrok, powinien sięgnąć po rozwiązanie przewidziane w art. 420 § 2 k.p.k. Identycznie postąpić wypada, gdy w wyroku łącznym znalazło się rozstrzygnięcie wydane na podstawie art. 577 k.p.k. w nieprawidłowej postaci: wtedy to, stosując odpowiednio art. 420 § 2 k.p.k. w zw. z art. 574 k.p.k. i w zw. z art. 577 k.p.k., sąd, który procedował w przedmiocie wyroku łącznego, będzie uprawniony postanowieniem skorygować stwierdzoną wadliwość. Jasno widać zatem, że rozstrzygnięcie wydane na podstawie art. 577 k.p.k. nie stwarza trwałej sytuacji prawnej, skoro w każdym czasie może ulec modyfikacji; siłą rzeczy nie stanowi ono „prawomocnego orzeczenia sądu kończącego postępowanie”, co oznacza, że nie przysługuje od niego kasacja nawet podmiotom szczególnym wymienionym w art. 521 § 1 k.p.k.

Z tych wszystkich racji Sąd Najwyższy, na podstawie art. 531 § 1 k.p.k. w zw. z art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. w zw. z art. 521 § 1 k.p.k., pozostawił kasację Rzecznika Praw Obywatelskich, atakującą jedynie wyrok łączny w części dotyczącej rozstrzygnięcia wydanego na podstawie art. 577 k.p.k., bez rozpoznania. Poniesionymi w postępowaniu kasacyjnym wydatkami obciążył Skarb Państwa po myśli art. 638 k.p.k.

II. Trudno wszakże pozostawić bez komentarza przedstawione przez skarżącego zagadnienie: czy zaskarżony wyrok łączny jest istotnie błędny z powodu obrazy art. 4 § 1 k.k. w zw. z art. 82 k.k. (w brzmieniu obowiązującym do stycznia 2012 r.), a jeśli tak, to w jaki sposób (ze względu na niedopuszczalność skarżenia kasacją rozstrzygnięcia wydanego na podstawie art. 577 k.p.k.) wadliwość ta może zostać usunięta? O ile pierwsza kwestia dotycząca zaliczenia kary odbytej na poczet kary łącznej w perspektywie art. 4 k.k. nie budzi już w judykaturze wątpliwości (zob. wyr. SN z 9 lipca 2015 r., III KK 24/15), co oznacza, że art. 82 k.k. w dawnym kształcie winien mieć zastosowanie do każdej sytuacji, w której chodzi o przestępstwo popełnione przed 1 stycznia 2012 r. (zob. wyr. SA w Warszawie z 29 maja 2013 r., II AKa 136/13), a tyle sposób wyeliminowania błędnego rozstrzygnięcia w tej mierze może nastroczać pewne trudności. Wychodząc z założenia, że właściwym miejscem do zrealizowania regulacji przewidzianej w art. 82 k.k. jest rozstrzygnięcie, o którym mowa w art. 577 k.p.k.,

Sąd Najwyższy pozostaje w przekonaniu, że to Sąd Rejonowy w S., przed którym zapadł zaskarżony wyrok łączny, powinien z urzędu albo na wniosek prokuratora, skazanego lub jego obrońcy wydać postanowienie korygujące na podstawie art. 420 k.p.k. w zw. z art. 574 k.p.k. w zw. z art. 577 k.p.k. Powołanie w podstawie prawnej takiego postanowienia art. 13 § 1 k.k.w. uznać trzeba za postąpienie wadliwe, skoro przepis ten odnosi się do wyjaśnienia wątpliwości co do wykonania orzeczeń. Wydaniu postulowanego rozstrzygnięcia nie stoi na przeszkodzie fakt, iż Sąd Rejonowy w S., postanowieniem z dnia 4 marca 2014 r., utrzymanym w mocy w dniu 20 maja 2014 r. przez Sąd Okręgowy w S., zaliczył na poczet kary łącznej 6 lat pozbawienia wolności identyczne okresy jak te, które wyliczone zostały w zawartym w zaskarżonym wyroku łącznym błędnym rozstrzygnięciu wydanym na podstawie art. 577 k.p.k. Do wskazanej korektury powinno dojść w rozsądnym terminie, a więc możliwie jak najszybciej.